

2020-05-13

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Bankföreningens synpunkter på promemorian *Ett nytt brott om olovlig befattning med betalningsinstrument - genomförande av non-cash-direktivet (Ds 2020:1)*

Svenska Bankföreningen som har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian *Ett nytt brott om olovlig befattning med betalningsinstrument - genomförande av non-cash-direktivet (Ds 2020:1)* vill med anledning av det framföra ett antal synpunkter.

1. Bankföreningen välkomnar viljan att införa ett nytt brott om *olovlig befattning med betalningsinstrument*. Bedrägeri är ett hot mot säkerheten eftersom sådana brott kan vara en inkomstkälla för organiserad brottslighet. Samhällets digitalisering gör det nödvändigt med gemensamma insatser inte bara på det förebyggande säkerhetsområdet utan också på det straffrättsliga området.
2. Bankföreningen ser behov av en utvidgad kriminalisering. I huvudsak är behoven uttryckta i promemorians förslag. De definitioner och avgränsningar av det straffbara området som föreslås i promemorian bör emellertid övervägas ytterligare för att straffskyddet ska ges en ändamålsenlig och begriplig avgränsning. Definitioner behöver vara anpassade till anknytande regelverk och framför allt de missbruk av e-legitimationer och säkerhetsdosor som blivit mer frekvent. Det allt vanligare missbruket av e-legitimationer och säkerhetsdosor som leder till bedrägerier utgör numera ett påtagligt samhällsfarligt inslag.
3. Området för obehörigt användande av e-legitimation bör därför bli föremål för en särskild utredning (vilket föreningen har påpekat i Ju2019/01281/L4). I utredningen kan det vara lämpligt att utreda frågan om den enskildes ansvar för den skada som uppstått efter att denne hanterat uppgifter på ett klandervärt sätt och detta lett till att en e-legitimation använts med ett bedrägligt syfte.

E-legitimationer fyller en samhällsviktig funktion eftersom ett stort antal intressenter måste kunna förlita sig på e-legitimationers legitimitet. Det obehöriga användandet sker ofta på sätt som leder till ekonomisk skada för såväl ursprungliga innehavaren av e-legitimationen som den som förlitat sig på e-legitimationen. Det gäller ett stort antal statliga och kommunala myndigheter, privata och statliga institut, föreningar och företag som tar emot ansökningar och beviljar ersättning bidrag och lån. I detta sammanhang är e-legitimationer en urkund enligt brottsbalken 14:1.

I och med att skyddsmekanismerna runt e-legitimation blivit väldigt svåra att forcera inriktar sig gärningsmännen i stället på att vilseleda behöriga innehavare av betalningsinstrument att bruka dem så att (ofta äkta) betalningsorder ges för transaktioner till bedragare (vanligtvis målvakter). Dessa missbruk berörs i promemorian men beskrivningen att gärningsmannen försöker få tillgång till någon annans BankID för att kunna utföra transaktioner är inte rättvisande. En mer rättvisande beskrivning är att den behöriga innehavaren vilseleds och manipuleras att legitimera sig eller att skriva under ett uppdrag genom att aktivera sin privata nyckel. Tillvägagångssättet gäller för både BankID och säkerhetsdosa.

4. Definitionen av "betalningsinstrument" i lagförslaget är en annan än den i betaltjänstlagen och detta måste utredas ytterligare.
5. Bankerna upprättar en mängd rapporter som efterfrågas av olika myndigheter. Justitiedepartementet har i sin preliminära analys bedömt att direktivet inte kräver ytterligare rapportering. Bankföreningen delar den analysen och bedömningen.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg